

# VESTNIK

## Slovenske krščansko-socialne zveze

Po sklepu lista: Polovična vožnja za obč. zbor 14.—16. XI. dovoljena! Podrobnosti objavijo časniki.

### Priprave za občni zbor SKSZ za poslovno leto 1922-23.

(V četrtek 15. novembra ob 9. uri 30 m. v Ljudskem domu.)

#### 1. Pravila SKSZ o občnem zboru.

§ 4. Občni zbor določa letno članarino in odstotke čistih dohodkov društev zvezi.

§ 8. Včlanjena društva imajo pravico po delegatih udeleževati se občnih zborov, staviti predloge in voliti.

§ 10. SKSZ upravljata: odbor in občni zbor.

§ 13. Predsednika voli občni zbor (posebej), druge odbornike vse obenem.

§ 15. Redni občni zbor sklicuje predsednik vsako leto in ga naznani 14 dni prej vsaj v enem ljubljanskih dnevnikov.

Včlanjena društva se udeležujejo občnega zbora po delegatih; vsako društvo pošlje po enega delegata. Vsak delegat ima samo en glas. Po en glas ima tudi vsak odbornik SKSZ.

V področje občnega zbora spada poleg navedenih slučajev (določitev članarine in prispevkov zvezi, vrhovna uprava zveze, volitev odbora): sklepanje o spremembi pravil, volitev 3 preglednikov, sklepanje o letnem poročilu odbora in o razdružitvi.

Če občni zbor ne odobri poročila odbora, mora novoizvoljeni odbor preiskati delovanje prejšnjega odbora in o tem poročati prihodnjemu občnemu zboru.

Občni zbor sklepa in voli z nadpolovično večino navzočih glasov.

§ 16. Za razdružitve SKSZ in spremembo pravil je pri občnem zboru treba navzočih najmanj tri četrtine delegatov, ki sklepajo o tem z dvetretjinsko večino glasov. V slučaju nesklepčnosti se vrši 14 dni pozneje drug občni zbor, ki sklepa o istem sporedu brez ozira na udeležbo.

#### a) Sprememba pravil SKSZ.

Najvažnejša točka letošnjega občnega zbora bo od odbora pripravljena, predlagana, potrebam in razmeram odgovarjajoča sprememba pravil zveze. Na podlagi želja, izrečenih v zadnjih letih od izkušnih društvnikov in revizorjev zveze ter pisarne in pa v spoznanju živih potreb ali koristi celotne naše prosvetne organizacije, ki jih najbolj občutijo in najlažje pregledajo prosvetni delavci v centrali, je odbor sklenil predložiti in priporočiti občnemu zboru naslednje spremembe pravil v odobritev.

(Pravzaprav bi bilo treba ponatisniti cela sedanja in še cela spremenjena pravila, pa še obširno utemeljiti in razložiti potrebo ali korist sprememb. Ker pa bi morali na ta način spisati celo knjigo, raje prilagamo društvom v tej številki Vestnika po 1 izvod sedanjih pravil in natisnemo le besedilo spremenjenih točk za nova pravila ter še nekatere razloge sprememb, ker menimo, da društvniki

zaupajo v dobro voljo in razumnost odbora SKSZ, ki te spremembe predlaga in bo na občnem zboru na zahtevo lahko izčrpno utemeljil in razložil vzroke in razlago sprememb.)

Vzemite v roke priložena pravila in primerjajte spremenjene točke v naslednjem, posvetujte se doma in naročite zastopniku, ki ga pošljete na občni zbor, kakšno stališče naj tam zavzame ali kaj naj pove glede zaželenih sprememb.

\* \* \*

§ 1. Prosvetna zveza je zveza društev, ki širijo izobrazbo po kršč. soc. načelih. Razteza se na ozemlje kraljevine SHS, sedež ima v Ljubljani. Društvo je kulturno in ni politično. (Mnogi že dolgo žele krajše ime, ki določneje razodeva delo zveze; kršč. socialni značaj itak izražata 1. in 2. §. Dolgo je potrebno razširjenje delokroga na celo državo).

§ 2. Namen Prosvetne zveze je ... itd.

§ 3. Prosvetna zveza dosega svoj namen: 1. Z ustanavljanjem novih in podpiranjem včlanjenih društev; 2. ... in poučnimi izleti; ... 6. ... znakov, tiskovin i. dr. društvenih potrebščin; ...

§ 4. ... 2. ... vseh društvenih ... (tisk. pomota) ...

§ 5. ... Prosvetna zveza ... 2. ... nadeti svoje ime, sestaviti in uporabljati svoj poseben Poslovnik, ... 3. ... ustanavljajo okrožja, podzveze i. dr. upravna telesa v okviru Prosvetne zveze.

§ 6. Člani Prosvetne zveze so posamezno včlanjena društva. (Vse sledeče se črta, ker je primerno za društva, ne pa za zvezo).

§ 7. (Mesto SKSZ bi povsod stalo P. Z.) ... 1. ako pismeno javi sklep občnega zbora, da izstopi; ...

§ 8. ... (Odstavek: Udje ... do konca § a črtati, ker spada le v društvena pravila).

§ 9. ... 1. plačevati redno letno članarino in odstotke čistega donosa društvenih prireditev (oboje določa občni zbor zveze); ...

§ 11. Odbor sestoji: 1. iz 9 odbornikov. Na mesto odstopivšega odbornika sme

odbor kooptirati novega člana. 2. Vsaka včlanjena osrednja organizacija pošilja k odborovim sejам in na občni zbor zveze svojega zastopnika, ravnotako zveza k odborovim sejам in na občne zборе teh organizacij. Ti zastopniki imajo posvetovalno pravico. Notranje poslovanje odbora ureja Poslovnik.

§ 12. ... sklepčen, če so navzoči poleg predsednika (podpredsednika) vsaj še 4 odborniki ... (Prvi odstavek se črta, ker je primerneje, če voli odbor sam iz sebe predsednika).

§ 13. Na občnem zboru izvoljeni odborniki volijo iz svoje srede: I, in II. pod predsednika, tajnika, blagajnika, knjižničarja, gospodarja, odbornika za treznostno in odbornika za narodno obrambno delo v okviru zveze.

§ 14. ... po parlamentarnih pravilih in določbah Poslovnika P. Z. Vsa razglasila ... Z odborovim dovoljenjem pa tudi v manj važnih zadevah pisarniški tajnik. Blagajniške zadeve podpisujeta ...

§ 15. ... 14 dni prej v glasilu P. Z. ali v enem ljubljanskih dnevnikov ... vsako društvo pošlje za vsakih začetih 50 članov po enega zastopnika, ki mora imeti pismeno pooblastilo društvenega odbora. En delegat sme zastopati največ tri društva. Po en glas ima tudi ...

Občni zbor ima pravico: 1. voliti odbor in 3preglednike; 2. sklepati o spremembi pravil in Poslovnika za zvezo in društva, o razdružitvi, o letnem poročilu odbornikov, o višini prispevkov včlanjenih društev zvezi, okrožju in podzvezi, o predlogih odbora in včlanjenih društev, poslanih pismeno vsaj 8 dni preje zvezi. Če ... ne odobri, izvoli komisijo 5 članov, ki preišče poslovanje ... in o tem poroča prihodnjemu ...

§ 16. Za spremembo pravil, ki jo predlaga in vsaj 14 dni preje objavi društvom odbor P. Z., zadostuje navadna večina prisotnih zastopnikov društev. Za druge izpremembe pravil mora biti zastopanih najmanj dve tretjini včlanjenih društev, ki sklepajo o tem z dvetretjinsko večino glasov.

V slučaju nésklepčnosti se vrši pol ure pozneje drug občni zbor, ki ...

§ 18. ... v namene (tisk. pomota) ...

### b) Sprememba društvenih pravil.

Večina društev, včlanjenih v SKSZ, ima enaka pravila, sestavljena in tiskana po SKSZ. Želeti pa moramo, da bi vsa društva imela enak naslov (častljiva zgodovinska imena, n. pr. »Blaž Potočnikova čitalnica v Št. Vidu« bi mogla tak splošen naslov kar dodati, n. pr. Prosvetno društvo »Blaž P. čitalnica v Št. Vidu«) in enaka pravila, ker ni tehtnih razlogov, da bi v vsaki vasi imeli svojo posebno spremembo. Pač pa bi bilo zelo olajšano delo centrali pri poslovanju, društvom pa v korist pri zadevah pred sodno in politično oblastjo. Saj si vsako društvo na svojem občnem zboru lahko s posebnimi sklepi naloži zanj obvezne posebne določbe, ki samo zanj veljajo. V najvažnejši točki, kam pade društveno premoženje v slučaju razpusta, so pa itak v enotnih pravilih pikice, ki puščajo društvom popolno svobodo.

Kakor pravila zveze, bi bilo zelo umestno spremeniti pravila društev. Tudi o tem je razpravljal odbor SKSZ. Ker pa je sprememba pravil zvezana s stroški (prepis zapisnika občnega zbora, ki to sklene, za 18 Din kolekov, 5 tiskovin, prošnja na okrajno glavarstvo), ne mara odbor siliti društev. Potrebno pa je, da se občni zbor peča tudi s tem, izreče svoje mnenje (odbor SKSZ upa, da privoli zbor njegovemu predlogu) in določi, naj tako izboljšana pravila vsa društva vsaj v teku neke dobe (enega, dveh let) sprejme in po njih uredi svoje delovanje.

Vzemite v roke pravila vašega društva in primerjajte (kakor zgoraj pod 2 a).

Če mislite, da bi se kakšna drugačna sprememba morala izvesti, sporočite to saj do 5. novembra t. l. zvezi, da bo po možnosti odbor sam svoj predlog po vaši misli prikrojil!

• • •

§ 1. Društvo se imenuje (zaradi kratkoče in enotnosti nazivanja mnogi žele in bi ne pomenilo nikakega zatajevanja ali odtujevanja načelom, jasno izraženim v § 3. in 4. pravil ter v Poslovniku): Prosvetno društvo v župniji ..., s sedežem v ... (Tako bi dosegli, da preminejo ta-

ko različni naslovi, ki so v navadi danes: Slov. kat. izobraž. dr., Katol. slov. izobr. dr., Slov. kat. prosvetno dr., Kat. slov. prosvetno dr., Kmetško izobr. dr., Bralno dr., Katol. delavsko izobr. dr., Pevsko dr. »Glas« itd., Kmetška knjižnica, Gospodarsko izobraž. dr., itd., itd.; potem bi mogli upeljati enotne, kratke nazive: Prosvetno društvo, Prosvetno okrožje, Prosvetna podzveza, Prosvetna zveza).

§ 2. Društvo ni politično in je član Prosvetne zveze v Ljubljani.

§ 3. Namen društva je: 1. krepiti med člani versko, narodno in gospodarsko zavest, izobraževati jih na temelju nauk katoliške Cerkve, zlasti še krščansko-socialnih načel, npravno in telesno; 2. skrbeti za njih strokovno izobrazbo; 3. navajati jih k vačnosti in treznosti; 4. prirejati jim zdravo, pošteno zabavo.

§ 4. ... b) črta se »v društvenih prostorih« (ker se prireja tudi drugod) in doda: ... govori, izleti, tečaji itd.; c) beseda »veselica« se nadomesti povsod z »prireditve«. Za ... odseke — se vstavi: Člani odsekov morejo biti le člani društva. Delovanje odsekov ureja poseben Poslovník, potrjen od občnega zbora zveze; drugo odpade.

§ 6. ... zastavo, (vstavi se na zahtevo oblasti) ki mora biti odobrena od pristojnega političnega oblastva, se ž njo ...

§ 8. b) ..., ki plača letno najmanj petkratni znesek članarine.

c) ..., ki plača enkrat za vselej najmanj stokratni znesek članarine.

d) ... zbor s predhodnim odobrenjem zveze (ker se primerijo tu in tam neprijemna imenovanja v škodo celi organizaciji, ki jih pozneje sami obžalujejo prepozno).

Člani pod b), c) in d) nimajo aktivne in pasivne volilne pravice.

§ 9. ... dolžni redno plačevati ..., izpolnjevati hišni red, vršiti pravila in določbe Poslovnika, gojiti medsebojno spoštovanje in vzajemnost, braniti ...

§ 10. b) ... predloge. Voliti in voljeni biti pa le redni člani ...

§ 11. Delo v društvu vodi in ...

§ 12. Odbor sestoji iz 8 članov katerekakoli spola, ki jih izvoli občni zbor za eno leto. Ti volijo izmed sebe: predsed-

nika, podpredsednika, tajnika, blagajnika, knjižničarja, gospodarja, odbornika za treznostno delo in odbornika za narodnoobrambno delo. Ako... člana. (Vstavi se še): Vsak pravilno ustanovljen in delujoč odsek društva izvoli po enega zastopnika z vsemi pravicami in dolžnostmi v društven odbor, kjer zastopa svoj odsek, dokler ga ta ne odpokliče.

§ 13. Delo odbora: 1. sprejema... 4. skuša s sredstvi (§ 4.) pospeševati namene (§ 3.) društva, ureja in nadzira sodelovanje članov in odsekov (§ 9.) ter skrbi za napredek in razvoj društva, 5. pošilja svojega zastopnika, ki ima pravice odbornika, k sejam, prireditvam in na občne zборе odsekov.

§ 14. Predsednik (podpredsednik)... potrdilo podpisujeta...

§ 15. Redni občni zbor sklicuje predsednik (podpredsednik) vsako leto dvakrat, in sicer v aprilu in septembru.

Redne volitve se vrše le na občnem zboru v septembru.

Predloge za občni zbor morajo člani in odseki izročiti pismeno vsaj 3 dni preje.

Izredni občni zbor... a) kadar to sklepe odbor;...

§ 16. ... a) izvoliti odbor in 3 preglednike računov in poslovanja odbora;... č) ... člane s predhodno odobritvijo odbora zveze; d) določa letno članarino za društva in odseke v skladu s sklepi občnega zbora zveze. (Dosedanji d) se črta, ker preide ta pravica na občni zbor zveze zaradi enotnosti društvenih pravil).

Če občni zbor ne odobri poročila odbora, izvoli komisijo 5 članov, ki preišče poslovanje prejšnjega odbora in o tem...

§ 17. Črta se »§ 16 in« (ter zadnja beseda »shoda«).

§ 18. Za preglednika sme biti izvoljen vsak član, ki ni že odbornik. Občni zbor voli 3 preglednike za eno leto.

§ 19. (Vstavi se za »prepirajoča«: se) .. Prepire... odbor. Za morebitne spore med odborom in člani izvoli občni zbor 3 člane v društveno razsodišče, vsaka stranka pa po enega. Tako društveno...

§ 20. ... (... župnije v ...) ...

## 2. Poslovnik SKSZ.

Stara, zelo upravičena je želja delavnih društvnikov po dobrem Poslovniku, ki naj podrobneje ureja društveno delovanje, ki mu pravila dajejo le podlago, okvir in smer, a puščajo mnogo svobode, obenem pa tudi škodljivih nejasnosti in negotovosti. Poleg širokopteznih in svobodoljubnih pravil je neobhodno potreben Poslovnik, ki točno ureja delo, odreja podrobne naloge, dolžnosti in pravice odbornikom, članom in odsekom, daje zanesljivo oporo pri delu in izloča nejasnosti, ki so vzrok sporom, zastajanju dela ali celo razpadu društva.

Razne ovire so bile vzrok, da vzlic sestavljanju Poslovnika od l. 1920. sem šele letos podaja odbor vsaj v glavnih obrisih izdelan Poslovnik občnemu zboru v presojo in odobritev. Presojati vrednost in uporabnost Poslovnika pa ni lahka stvar! Prav soditi more le izkušen društvenik, ki pozna društveno življenje in Poslovnik v celoti ter ve, kako vplivajo posamezni paragrafi v praksi, če delo pospešujejo ali le ovirajo. Zato je naravnost nemogoče, da bi vse potankosti predebatiral občni zbor. Niti cel teden bi ne bil gotov. Iz tega vzroka bi bilo želeli, da se izrazijo le želje glede Poslovnika, zlasti glede veljavnosti in obveznosti, nato pa naj bi pooblastil občni zbor zvezni odbor ali še kako ožjo komisijo, ki naj končnoveljavnen in za vse društvnike, odseke, odbora, društva, okrožja, podzveze in zvezo obvezen Poslovnik izdela. Preden gre v natis, naj bi se še sestali skušeni društvniki (zastopniki okrožij in podzvez) k pregledu in končni kritiki, potem pa naj bi šel v tisk, če le mogoče z označbo: potrjen in splošno obvezen s sklepom občnega zbora Prosvetne zveze dne 15. novembra 1923. Tako bi do spomladi mogli dobiti v roke tiskan Poslovnik P. Z., ki ga bo društveno življenje itak vedno prenavrevalo, kakor vsacega. Zato je čisto prav, če že enkrat začnemo hiteti, da vsaj prvega dobimo!

## 3. Dnevni red občnega zbora dne 15. novembra 1923.

1. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora.

2. Kratki pozdravi zastopnikov sorodnih organizacij.

3. Poročilo in sklepanje o spremembi pravil SKSZ, pravil za društva in o sestavi ter obveznosti Poslovnika.

4. Poročila odbora (gospodar, tajnik, blagajnik, knjižničar, predsednik).

5. Poročilo preglednikov.

6. Poročilo podzvez, okrožij in dekanijskih odborov.

7. Volitve novega odbora in preglednikov.

8. Razgovor in sklepanje o predlogih včlanjenih društev.

9. Vprašanja in nasveti članov.

Ker vsled obveznosti nujnih predmetov zborovanja ne bo časa za dolge razprave, naj društva in člani pismeno sporoče svoje želje, predloge in nasvete, zastopniki naj govore le kratko, k stvari in le važne stvari.

Če hočemo vendar že enkrat dvigniti življensko moč in vrednost SKSZ, poskrbimo, da bo res dve tretjini društev zastopanih, sicer ne bomo sklepčni za spremembo pravil! Kjer bi res ne bilo nikakor mogoče nikogar poslati ta dan v Ljubljano, pošljite od odbora podpisano po-

oblastilo tistemu sosednjemu društvu, ki bo gotovo poslalo zastopnika, ali pa na SKSZ. Če bi ne bil sklepčen ta občni zbor za spremembo pravil, se vrši čez 14 dni nov občni zbor, sklepčen brez oziroma na število navzočih zastopnikov! Čemu novi stroški? Na tako važen občni zbor mora pač vsako društvo, ki sploh še kaj miga, poslati zastopnika.

Društveniki! Ze več let se o pozitivni naše neobhodno potrebne prosvetne zveze več govori nego dela. Slabih posledic je vsak dan več. Naši idejni nasprotniki so si pred 2 leti osnovali Zvezo kulturnih društev, ki živo dela, grade domove, snujejo knjižnice in, tepeni na političnem polju osvajajo hitro prosvetno polje z združenimi močmi. Pridite, da obnovimo našo nekdanjo vneto, zasnujemo nove, času primerne načrte in začnemo s smoternim delom oživljati in ujedinjevati naše vrste. Morda bo to zadnja prilika, ki jo imamo! Shod bo trajal od 9. ure 30. minut do 12. in od 2. ure dalje, dokler ne izvrši dela, ki ga nalaga dnevni red.

**Občni zbor SKSZ 15. novembra 1923 bodi dan vstajanja pomlajene in okrepjene naše prosvetne centrale! Zato pošlji gotovo vsako društvo svojega zastopnika na občni zbor!**



## Občni zbor Ljudskega odra 16. septembra 1923.

Ljudski oder je imel 22 sej, priredil 26 predstav, gostoval z najlepšim uspehom v Mostah, na Viču, v Šmartnem pri Litiji, Logatcu, na Ježici in na Jesenicah. 4 odróm je moral gostovanje vsled prepričlega časa odkloniti. Pisarna je poslovala vsak dan po 5. uri pop., včasih pozno v noč. Važnejših spisov je bilo rešenih 213, všteta pa ni številna korespondenca z društvu glede raznih naročil, malih informacij in nasvetov. Samo na poštadini se je potrošilo 1209 Din 35 p. Novih iger je nabavil 32 v 252 izvodih, posodil je na deželo 471 iger. Ljudski oder je bil v živahnem stiku z ameriški Slovenci, z rojaki v Italiji in Avstriji, s Hrvati in prijatelji v Alzaciji. Garde-

robo je posodil 92 strankam. Gospodarskemu Zvonu je nakazal kot darilo čisti prebitek ene predstave (634 D), za Borštnik-Verovškov spomenik Udruženju gledaliških igralcev 600 Din in je pristopil kot ustanovni član Slovenski straži (50 Din).

Denarnega prometa je imel v preteklem letu 198.000 Din (za 400% več kot lani). Stroškov 95.000 Din, dohodkov pa 103.000 Din. Za nabavo novih iger je izdal 15.000 Din, za nabavo garderobe 10.000 Din, za pisarno 8000 Din; drugo za prireditve iger. Člani (26 m. in 8 ž.) ne prejemajo za igranje nikakršnih nagrad. Obžalovalo se je, da je Ljudski oder med najboljšimi zimskimi meseci

radi mrzlih prostorov obsojen na počitnice, ki jih je v zadnji zimi izpolnil z vajami in dramatičnim tečajem.

Ljudski oder gre vedno bolj za ciljem, da postane izbran, discipliniran zbor zavednih diletantov. Zaveda se velike naloge, ki jo ima kot centrala vseh naših Ljudskih odrov. Člani so iz vseh slojev, od rokodelskega vajenca do akademika. Strogo se je med igro in vajami pazilo na disciplino, v preteklem letu ni bilo nobenega slučaja, ki bi ga morali grajati, člani so vsak najmanjši migljaj upoštevali. »Veselje je biti v takem izbranem zboru!« Letošnje igre, predvsem »Potrlov greh«, »Kirke« in »Pasijon«, so bile že na taki višini, da so izzvale odkrito priznanje občinstva. Nembroj priznanj dežele »Pasijon« priča o globokih simpatijah, ki si jih je priboril Ljudski oder s svojim delom.

Odbor je storil vse, da bi poglobil znanje in spretnost igralskega odra. Priredil je pozimi 26 predavanj, na katerih je obdelal prof. dr. Debevec izgovarjavo, prof. Gruden izbrane partije iz mimike, predsednik g. Velikonja pa ob čitanju Ibsenove drame »Gospa z morja« psihološko-tehnično razmotrivanje drame s strani režiserja in igralca. Praktično tehniško režisersko delo (mimiko) je še povrh tega z izredno prijaznostjo nazorno podal član dramskega gledališča g. Gregorin pri izkušnjah za »Pasijon«. Z ljubljanskimi prosvetami in z Narodnim gledališčem je oder v prijateljskih stikih. Še bolj pa ga potrebuje dežela. Ogromno delo, ki ga je morala izvršiti pisarna tekom leta, neštete stranke, ki se oglašajo v njej vsak dan, dovolj jasno izpričujejo potrebo po urejeni pisarni.

In da nima Ljudski oder tako vzornega, marljivega in vestnega blagajnika gosp. Kramaršiča, ki obenem vodi pisarno, bi tem zahtevam ne bil kos.

Ljudski oder je gojil med člani tudi družabnost. Na razpolago jim je bogata knjižnica in čitalnica, priredil je dva zelo uspela izleta, prijeten prijateljski večer članom, ki so odhajali k vojakom, družabni predpustni večer in preskrbel vstopnice za nekatere boljše predstave v dramskem gledišču. Izkušal jim je tudi pomagati v sili z nasveti in dejanji.

Ljudski oder se je udeležil obenem s SKSZ po svojih zastopnikih vsake naše manifestacije. Matici SKSZ se mora zahvaliti za izredno naklonjenost in moralno podporo v preteklem letu. Odbor je strogo pazil na verskonravno in dostojno ponašanje svojih članov izven odsekovih prostorov in zahteval tudi v tem oziru neizprosno red. G. prof. dr. Debevec je podal v imenu SKSZ revizijsko poročilo. Revizija je našla v knjigah in garderobi vse v najlepšem redu, zahvaljuje se Ljudskemu odru za izvršeno delo ter predlaga absolutorij. Pri novih volitvah so bili izvoljeni soglasno v odbor: prof. I. Gruden, E. Kramaršič, A. Nagode, I. Novak, A. Oražem, F. Poženeš, N. Velikonja in R. Vrančič.

Pri slučajnostih so bili sprejeti sklepi: O osnovanju podpornega sklada za slučaj bolezni in nesreče v družini članov igralcev, o sprejemanju in pridobivanju novih članov. Društvom SKSZ, ki vplačajo letno 100 Din v sklad... iger, se bodo igre izposojale proti dosedanji izposojevalnini, ostalim društvom se izposojevalnina zviša za 100%.

*P. S.*

## Kje imate društvena pravila?

Vsako delo se mora vršiti po nekem redu, nekih pravilih, drugače vsled nereda ne more napredovati. Zlasti v prostovoljnih društvih mora delo imeti za podlago in ravnilo neka pravila, sicer ne vedo niti člani niti odborniki, kaj in kako naj delajo, posebno če pride do

sporov in nesoglasja med člani. Za živahno delo v društvu mora skrbeti odbor, ki snuje in kuje načrte za delo ter si daje račun o izvršenem ali zanemarnjenem delu pri sejah in na občnem zboru. Brez pogostih sej in letnega občnega zbora v prosvetnem društvu ne more

biti življenja, napredovanja. (Orli, ki najbolj živo in uspešno delajo, si v svojem Poslovniku predpisujejo seje za vsak teden, najmanje pa vsaj enkrat na mesec, občni zbor — izvzemši volitve — pa štirikrat v letu!)

Kjer pa imajo seje pogosto, tam se tudi posamezni odborniki pogosto spomnijo na svoje dolžnosti! Nedelavni odbornik se celo leto ne spomni, kaj naj dela, če celo leto nima odbor nobene seje; ako pa se vrše mesečno seje, ga vsak mesec zbadajo vprašanja in pogledi tovarišev k delu. Dolžnosti, delo in pravice odbornikov pa so zapisane v društvenih pravilih, potrjenih od oblasti. Ta pravila mora imeti določen odbornik (tajnik ali predsednik) varno shranjena (v arhivu), da se ne izgube ali jih ne doseže otroška roka, vedno naj leže pri občnem zboru na mizi, prav pa pridejo dostikrat tudi pri seji. Na podlagi pravil si delajte načrte, po pravilih si odmerjajte delo odborniki in se kontrolirajte, če ne delate proti pravilom oziroma jih zanemarjate v nekaterih točkah.

Primerilo se je že marsikje, da je prišel v vas nov kaplan in je povprašal po društvenih pravilih. Iskali so jih povsod, pa jih nikjer ni bilo; ali pa so jih čez leto in dan iztaknili pri nekdanjem tajniku, predsedniku ali v župnijski pisarni, ker celo vrsto let nihče ni pogledal v pravila. Pa ne, da bi jih

znali na pamet? Niti pravega imena društva navadno nobeden ne ve! Kako naj se potem redno vrše seje in občni zbori, kako naj vedo odborniki za svoje naloge in kako naj pridno delajo?

Dandanašnji ne smete trpeti nikjer več take predpotopne zanikarnosti! Poiščite pravila, pri vsaki seji jih imejte na mizi in jih večkrat preberite, občne zборе vršite točno po njih in kmalu bo več življenja v društvu!

Ali bi ne bilo dobro, če bi imela vsa naša izobraževalna društva enaka pravila? Potem bi tudi poslovnik mogli biti za vse enaki. To bi društvom mnogokrat zelo koristilo, ker bi jim SKSZ dosti lažje pomagala v raznih zadevah, kadar se obračajo nanjo za posredovanje pri oblasti, v sporih itd. Saj so potrebe po izobrazbi in je način delovanja v Sloveniji v splošnem povsod enak. Velika večina naših društev ima itak že tiskana pravila SKSZ potrjena. Naj bi še ostala društva poiskala svoja pravila in če so stara, pisana, sporočite to pisarni SKSZ, da vam ta dopošlje svoja oziroma izposluje kar tu pri upravi potrditev teh vzornih pravil.

Lep napredek bi doseglo naše prosvetno delo, če bi na obč. zboru letos dobili za vsa slovenska katoliška prosvetna društva in odseke enaka pravila in Poslovník! Če le hočete, to lahko storite, koder imate še stara, različna pravila.



## SKSZ v Mariboru.

SKSZ v Mariboru je razposlala vsem izobr. društvom vprašalne pole. Odgovorite nam v kratkem na pole, ker se bliža občni zbor, do katerega moramo imeti statistiko zbrano.

Zadružno-socijalni tečaji se začnejo in se bodo vršili po vseh 25. sodnih okrajih Štajerske. Izobraževalna društva, preskrbite, da bo udeležba obilna in točna!

Ženska tečaja v Celju in Mariboru se vršita, kakor vsako leto,

tudi letos v Celju in Mariboru, in sicer v Celju 18. novembra za Dekliške zveze in žene celjskega okrožja, v Mariboru pa teden pozneje, 25. novembra za Dekliške zveze in žene mariborskega okrožja. Oba tečaja bo vodila preds. Ženske zveze v Ljubljani dr. Angela Piskernik.

Može in fante opozarjamo že zdaj na velika tridnevna socijalna tečaja, ki se bota vršila o Božiču v Celju in Mariboru. Načrt za ta dva tečaja je izdelal sam dr. Korošec in bo nekaj posebnega.



## Ljudska knjižnica.

### Izposojevanje knjig.

Od več strani nam je došla prošnja, naj bi jim podali navodila za primerno ureditev izposojevanja knjig iz društvenih knjižnic. Ni nam mogoče tukaj radi skopo odmerjenega prostora govoriti obširneje o tem vprašanju, zato podajamo samo par najbolj potrebnih migljajev, kako naj se izposojevanje uredi, da ne bo prizadevalo knjižničarjem preveč dela, pa vendar nudilo dovolj pregleda. Kadar se bo nudila prilika, bomo obdelali to in druge stvari glede poslovanja v knjižnici bolj natanko.

Za izposojevanje naj služijo listki, ki imajo približno velikost in obliko navadne dopisnice; narejeni naj bodo iz trdega papirja (kartona). Barva je lahko različna. Razdelitev naj bo sledeča:

Št. 35.

Hribar Jože p. d. Robnikov.

15 a	3. IV	V.	26 c	7 JV	R.
12 b 3	5. V.	V.	225 a <sup>15</sup>	20 X	

Zgoraj v desni kot naj se zapiše številka, ki jo dodeli knjižničar izposojevalcu, pod številko se zapiše naslov izposojevalca, v razpredelnico samo pa v 1. oddelek številko (znak) izposojene knjige, v 2. datum, do katerega naj se knjiga vrne, v 3. potrdilo (V = vrnjeno, lahko pa tudi datum), da je knjiga vrnjena.

Ta izposojevalni listek ostane v knjižnici in knjižničar si uredi listke vseh izposojevalcev tako, da more poljubni listek vsak čas hitro najti. V ta namen jih postavi pokonci v primerno škatljo iz trdega kartona in jih uredi po številkah dodeljenih izposojevalcem. Ker si pa člani gotovo ne bodo zapomnili, katero številko nosi njihov izposojevalni listek, naj da knjižničar vsakemu izposojevalcu izkaznico, ki

nosi isto številko ter naslov člana. Ta izkaznica velja seveda obenem kot potrdilo, da ima lastnik pravico si izposojevati knjige, zato mora biti opremljena z društvenim žigom in podpisom knjižničarja. Ima obliko polovice velikosti izposojilnega listka. Ko pride član po knjige, pokaže izkaznico, s katero knjižničar hitro najde dotični izposojevalni listek.

Poleg teh dveh listkov mora knjižničar voditi seznam izposojevalcev in to v zaporedni vrsti kakor se priglašajo, zato da jim more dati primerno, zaporedno številko izposojilnega listka.

Pri zelo majhnem prometu in v krajih, kjer knjižničar po imenu pozna vse izposojevalce, se lahko opustijo izkaznice in zaporedne številke; izposojilni listki se v tem slučaju uvrstijo po abecednem redu imen izposojevalcev.

H koncu še to: noben knjižničar naj ne izposoja novih knjig, dokler niso prejšnje vrnjene, kar je razvidno iz izposojilnega listka. Dalje naj knjižničar vsaj vsak teden pregleda vse izposojilne listke in ugotovi, kdo še ni vrnil knjig v določenem roku, zaznamovanem v 2. razpredelku. Zamudnike naj takoj terja, da knjige vrnejo!

Statistiko o izposojenih knjigah, na katero naj noben knjižničar ne pozabi, naj se napravi na ta način, da se polagajo pri izposojevanju vsi izposojilni listki dotičnega dne posebej in se ob koncu izposojevanja prešteje, koliko knjig je bilo dotični dan izposojenih. Na ta način dobljena številka naj se z datumom dotičnega dne vpiše v posebno knjižico (zvezek), listki se pa postavijo v škatljo na mesto, kamor spadajo. Statistične številke naj se vsak mesec posebej in za celo leto skupaj seštejejo, iz česar je razvidno, koliko knjig se je izposodilo vsak mesec in koliko celo leto. P—ič.

\* \* \*

Priporočamo iz založništva Ig. pl. Kleinmayr & Ferd. Bamberg v Ljubljani naslednje knjige:

Baumbach—Funtek, *Zlatorog*. Planinska pravljica. II. izd. Ljubljana 1922. 16<sup>o</sup>, str. 93. Vez. Din 22.—

Nasproti prvi izdaji tega dela iz leta 1886. ni to samo druga, temveč nova, močno predelana izdaja. Lepa pravljica je našla svojega mojstra v Baumbachu, ki jo je pretil v verze in podal Nemcem, nam pa v izborni prestavi prof. Funtek. Društveniki bodo knjižico radi jemali v roke.

Bonsels-Levstik, *Prigode čebelice Maje*. Roman za decu. — Ljubljana 1923. 8<sup>o</sup>, str. 105. Navadna izdaja Din 32, ilustrirana Din 40.—

Samo za decu? Mladina bo res s slastjo sledila čebelici Maji po njenih potih v božji naravi in se od knjige ne bo mogla ločiti, toda ravno zato, ker je to izvrsten mladinski roman, ga bodo radi prebirali tudi odrasli.

Badiura, *Vodič kroz Jugoslovenske Alpe I: Slovenija*. Ljubljana 1922. 16<sup>o</sup>. S 7. zemljevidi, načrtom Ljubljane in 74. slikami. Str. VIII+514. Vez. Din 100.

Naslov naj vas ne moti; to ni samo kažipot po slovenskih gorah, temveč po celi Sloveniji. Zelo važna in uporabna knjiga ne samo za turiste, temveč za vse, ki bi se radi nakratko poučili o kakem kraju. Cena je z ozirom na obilico gradiva, ki je v knjigi nakopičena, nizka.

Dostojevskij-Levstik, *Zločin in kazn.* Dva dela. II. izdaja. Ljubljana 1923. Str. 303+301. — Vezano Din 110.—

Globoko pretresljiva zgodba visokošolca Razkolnikova, ki ubije staro odehuhinjo in njeno služabnico in katerega opomin vesti prižene do tega, da se sam naznani. V nekaterih delih se zastruje povest v tako grozo, da zastaja človeku kri v žilah. Dostojevskij je znan slovenskemu ljudstvu predvsem po romanih Ponižani in razžaljeni in Zapiskih iz mrtvega doma. Za odrasle!

Doyle-Levstik, *Zgodbe Napoleonovega huzarja*. Ljubljana 1923. Str. 388. Vez. Din 65.—

Oj to vam je junak, ta stari brigadir Etienne Gérard s svojimi slavnimi junastvi, zmagami in vsakojakimi prigodami. Napoleon poleg Napoleona, da težko spoznaš, kateri je večji! V ustih starega huzarja so sicer vsa njegova pripovedovanja resnične dogodbe, mi pa, ki ga radi poslušamo, vemo, koliko mu smemo verovati in koliko ne, ter se imenitno zabavamo.

Korun, *Spake*, satire, humoreske in drugo. II. natis. Ljubljana 1922. Str. 150. Vez. Din 40.—

Ze naslov sam pove, kaj knjiga obsega. Še bolj pa stori to motto, ki stoji na čelu knjige: Smejé se povedati resnico kaj brani? Horacij.

Levstik, *Gadje gnezdo*. 2. izd. Ljubljana 1923. Str. 162.

Krepka, sočna, robata — tupatam žal prerobata — povest iz vojnih dni o Kastelki in njenem gruntu t. j. o Sloveniji in slovenski zemlji, ki vsa v trpljenju in solzah pa z veliko vero v srcu pričakuje odrešenja izpod tujčevega jarma. Za odrasle!

Leblanc M.-Levstik, *Arsene Lupin*. Gentleman-vlomilec. Ljubljana 1923. Str. 229. Vez. Din 40.—

O duhovitem vlomilcu pripoveduje Leblanc, o tatu, ki izvršuje najbolj drzne vlome in kraje, pa vendar ni morilec. Najsitudi so njegova dejanja obsodbe vredna, si vendar ne morete kaj, da ne bi bušili v smeh ob pripovedovanju, kako ukrade Lupin uro najslavnejšemu detektivu, ko pride ta nalašč iz druge države, da bi ga razkrinkal in aretiral.

Meško Ks., *Ob tihih večerih*. 2. izdaja. Ljubljana 1923. Str. 233. Vez. Din 40.—

Komur še niso znane te tihe in sanjave Meškove povesti o Dolgi poti, o Cigančku, o Človeku, ki stoji pri grobovih in plaka itd. naj si kupi knjigo, ker bo imel ob njej mnogo tihega in mirnega užitka.

Pugelj, *Naša leta*. Ljubljana 1920. — Str. 185. Vez. Din 28, broš. Din 15.

Pugelj ni bogve kako globok, vendar pa prijeten pripovedovalec. Pričujoče novele so izbrane iz nekaterih drugih Pugljevih zbirk in že to samo pravo, da je pisatelj izbral svoje boljše stvari in jih podal v tej knjigi. Za odrasle!

Rodenbach-Gradnik, **M r t v o m e s t o**. Ljubljana 1923. Str. 94. Vežano Din 24, broš. Din 18.

Povest o tihem, »mrtvem« mestu Brugu z neštevilnimi samostani in cerkvami in o vdovcu Vianeu, ki se je tu naselil, ker je mesto tako dobro prijalo njegovi žalosti po umrli ženi. In o nesrečni Jani, kateri je Viane postal nehoti vzrok njene smrti. Mračna, lepa povest. — Za odrasle.

Tagore-Gradnik, **P t i c e s e l i v k e**. Ljubljana, 1921. Str. 84. Vežano Din 20.

326 aforizmov znanega indijskega pisatelja Tagoreja. Že pisateljovo ime jamči, da to ni plehko blago, vendar pa pripominjamo, da je treba brati Tagoreja z opreznostjo.

#### ZALOŽNIŠTVO »NOVA ZALOŽBA«:

J. E. Krek, **I z b r a n i s p i s i**. I. Uredil Iv. Doleneč.

Broš. 45 Din. Vež. 56 Din. S slikami.

Društvo »Dr. Janez Ev. Krek« si je nadelo nalogo, objaviti Krekov življenjepis in izdati njegove spise. Pričujoča knjižica po-

menja I, del te naloge in obsega tisto dobo Krekovega življenja, ki je najmanj poznana; šolsko dobo, učna leta našega mojstra. Življenjepisi del obsega Krekovo življenje od zibelke do doktorata, spisi se pa začinjajo z gazelo 14 letnega dečka in se končajo z l. 1892., ko je odhajal mladi doktor na svojo prvo službo.

Ako smo že parkrat poudarili, da mora to ali ono knjigo imeti vsaka naša knjižnica, velja v prvi vrsti ta opomin za Krekove spise: on je pravi, idejni stvaritelj naših društev in vse naše prosvetne organizacije, pa bi ne hoteli temeljito spoznati njegovega življenja in dela? Zato nujno svetujemo, naj si knjigo nabavijo vsa naša društva, če mogoče v več izvodih, in naj skrbje, da jo bodo društveniki pridno čitali.

**Družba sv. Mohorja** je izdala v novih natisih sledeče knjige:

Jak. Aljaž, **Slovenska pesmarica**. I/II. zv. 3. nat., str. 193 + 208. Broš. 20 Din za ude, za neude 26.70 Din.

A. Stole-H. Majar, **Križana usmiljenost ali življenje sv. Elizabete**. 3. izd., str. 198, broš. za ude 18 Din, za neude 24 Din.

J. Brinar, **Lisica Zvitorepka**. Zivalske pravljice za mladino. 2. izd., str. 142. Broš. za ude 14 Din, za neude 18.70 Din.

Ne zamudite naročiti, ako teh knjig še nimate! Kmalu bodo dražje!



## Vesti iz centrale.

SKSZ se preseli do 5. nov. t. l. iz Ljud. doma v Vzajemno posojilnico. Ima določeni 2 sobi zadaj spodaj, vhod poleg Oblačilnice na strani proti Unionu na Miklošičevi cesti, ki pelje od kolodvora mimo sodne palače, Uniona in frančiškanske cerkve na Marijin trg. Tam bo tudi knjižnica in Slovenska Straža, kakor doslej v Ljud. domu. Ker Pevska zveza in Ljudski oder ostaneta v Ljud. domu, a šele po 5. uri popoldne uradujeta, bo pisarna SKSZ sprejemala sporočila zanje tudi med dnevom (9.—12. ure in 2.—4.). Ker bodo novi prostori na najbolj prometnem kraju sredi mesta, se bodo gotovo poživili osebni stiki centrale z društvi. V vseh društvenih zadevah se obračajte na pisarno SKSZ, obiščite jo osobno, če pridete v Ljubljano! Ljublj. društva opozorite člane na knjižnico SKSZ.

Članske izkaznice smo dobili. So zelo lične, majhne, iz kartona, zelo praktične. Dobite jih osebno v pisarni SKSZ, če se izkažete z pooblastilom društva. Po pošti jih pošiljamo le proti povzetju oziroma predplačilu. Zveza jih prodaja po 50 p kos (pri odjemalcih najmanj 50 kosov 10% popust!), društva jih oddajajo članom pravilno izpolnjene po 1 Din. Delavna društva že dolgo pogrešajo izkaznice, zato bodo hitela z naročbo. Ko izkaznico izpolnite, jo preganite po sredi.

Vestnik SKSZ objavlja dopise drugih centralnih organizacij (odsekov), kadar jih sprejme. Če ničesar ne vpošljejo, izide nova številka brez njihovega kota.

Vestnik morata prečitati takoj, ko pride s pošto, predsednik in tajnik; pri odborovi seji,

ki sledi, ga morata pokazati odboru in poročati o vsebini; kar bi morali vedeti tudi drugi člani (odseki), naj jim odbor čimprej sporoči. Ko pride nova številka, prejšnjo spravite v posebno mapo za Vestnik, da takoj dobite vsako številko, ko jo pozneje rabite.

Kjer bi radi več izvodov Vestnika, sporočite. Pošljemo ga za letno naročnino 15 Din (en izvod dobivajo zastoj).

**Predavanja SKSZ:** na Ovsishah 30. septembra (o dohodninskem davku), v Dravljah o pomenu prosvetnih društev 7. oktobra., 6. oktobra v Akademskem domu v Ljubljani o Kreku in južnem slovanstvu (prof. Dolenc).

**Občni zbor Orlovske Podzveze v Ljubljani** se je vršil 30. septembra. Zastopanih je bilo nad polovico odsekov. Zastopniki so bili po večini zadovoljni z osamosvojitvijo Podzveze od SKSZ in orl. odsekov od društva. Glede nove ureditve razmerja med Orli in SKSZ oziroma društvu ni bilo govora, o prevzetju vseh članov pod 30. l. in dramatik k Orlu tudi ne. Ko se o teh zadevah izrazijo še zastopniki društev na občnem zboru SKSZ 15. novembra, bo mogoče urediti novo razmerje.

\* \* \*

#### Francoski katoliški koledar za l. 1923.

Pod naslovom »Almanach Catholique Française pour 1923« je izdala katoliška zveza (Comité Catholique) na 544 straneh izredno pisano in poučno poročilo o delu katoličanov na vseh poljih kulture, poživiljeno z nebrojnimi slikami. Cena je knjigi (broširani, polovična velikost Vestnika) 5 frankov (izdajatelj: Bloud & Gay, Paris 3, Rue Garanciere). Uvodu, ki ga je napisal pri nas že l. 1908. po imenu znani rektor katoliških vseučilišča v Parizu monsignor A. Baudrillart (zdaj naslovni škof Himerije), sledi najprvo koledar z liturgičnimi in zgodovinskimi podatki ter slikami iz življenja Orleanske device, posebej še za vsak mesec praktična verska, gospodarska, vzgojna in cerkveno-upravna navodila in razlaga solnčnega koledarja s tabelo, ki kaže kraje zemlje, kjer se vrši istočasno sv. maša. Ta del koledarja zaključuje seznam svetnikov z dnevi godu.

Poglavje »versko življenje« obsega življenjepis in delo papežev Benedikta XV. in Pija XI. ter kardinala De Cabrières, XXVI. mednarodni evharistični kongres, pregled katoliških misijonov, sklepe zbora franc. kardinalov in nadškofov, potek volitev papeža Pija XI., opis najnovejših svetnikov iz Francije, jubileje znamenitih zgodovinskih oseb, kratke črtice iz verske zgodovine, opis svetinje sv. Benedikta, delo redovnikov, vsebino pastirskih listov francoskih škofov leta

1922, par zanimivih praznovanj, francoske misijone, dogodke iz misijonov.

»Socijalno življenje«: družinsko življenje (vzgojni nauki, nasveti in podpore številnim družinam, olajšave in nagrade za ženitve ubožnih), življenje v župniji (v zgodovini, danes), organizacije, sličice iz življenja franc. duhovnikov, kmečko življenje, življenje poštenjaka, sestavki v obrambo poštenja in vere proti moderni razbrzdanosti, alkoholizmu, tisku itd., nove postavne določbe glede društev, nekatere določbe cerkvenega zakonika (o krstu, poroki, sv. obhajilu, pogrebu itd.).

»Umetnost in književnost«: Katoliški romanopisci in njihovi spisi l. 1922., organizacija in glavni delavci katolikov na polju znanstva, govornišva, dramatike, šolstva, glasbe, umetnosti (stavbinske, kiparske, slikarske, kino).

»Božjepotna, izletniška in sportna poročila« »Katoliško letno poročilo«: I. cerkveno (odloki, pisma sv. stolice, imenovanja škofov, cerkvena odlikovanja, katoliški shodi v Franciji l. dr. manifestacije l. 1921/22., umrli odlični katoličani Francije); II. politično in socialno (novi dogodki, postave, spisi itd., ki zadevajo katoličane); III. v verskem znanstvu (novo izišli spisi, knjige vsebine: bogoslovne, modroslovne, naučne, zgodovinske), o katoliški književnosti in umetnosti (novi spisi in dela), razpis nagrad za določene spise (n. pr. Kdo je največji katol. francoski pesnik XIX. stol.) in slike.

»Malo letno poročilo o katoliškem svetu«: seznam kardinalov, sv. kongregacij in zborov v Rimu, opis papeževe družine (strežnikov, vojakov, diplomatov itd.), uradništva in vatikanske duhovščine, opis francoskih škofij, seznam in naslovi duhovnikov, ki imajo v francoskih mestih skrb za vojake, tabela franc. redovnih družb, francoske župnije v tujini, katoliške šole, vodilne osebnosti franc. katoličanov (nad 400 imen), imena vseučiliških profesorjev, naslovi zvez katol. organizacij (mladinskih, vojaških, ženskih, družinskih, socialnih), imeniki včlanjenih društev raznih zvez, seznam katol. časopisov in revij.

»Praktični del«: seznam navadnih bolezni in zdravil zanje, oglasi, inserati itd.

Ali ne bi tudi mi katoliški Slovenci imeli korist od slično sestavljenega koledarja za Slovence, ki bi ga najlažje izdala Slov. kršč. soc. zveza? Mnogo dela se vrši v številnih naših organizacijah, pregleda in smotrene ureditve pod en skupni cilj pa nam zelo manjka. Tudi kot izkaz in dokaz našega dela pred širnim svetom bi rabili tako knjigo, ki bi najbolje izhajala letno kot koledar S. K. S. Z. J. H.

## Ljudski oder.

**Ljudski oder** je na novo založil igro »Sv. Julija«, 4 dej., samo ženske vloge. Priporočamo jo zlasti Marijinim družbam. Dalje je na novo prevedel in založil igro »Sv. Miklavž«, mirakel, 2 dej., samo moške vloge (5 oseb).

Opozarjamo vsa društva, odseke itd. na sklep občnega zbora 16. sept. t. l.: »Da bo Ljudski oder mogel zadostiti potrebi podeželskih odrov po novih igrah, se ustanovi sklad za preskrbovanje iger. V ta namen poziva društva, ki si izposojujejo igre, da vplačajo enkrat na leto 100 Din. Društvom SKSZ, k vplačajo ta prispevek, bo igre izpo-

sojeval proti dosedanji izposojevalnici, ostalim društvom se izposojevalnina zviša za 100%.

Društva, ki reflektirajo na dosedanjo izposojevalnico, naj vpošljejo 100 Din čimpreje tajništvu Ljudskega odra v Ljubljani, Ljudski dom.

(Tabelo iger smo za to številko Vestnika morali odstaviti, ker ima tiskarna vse ročne stavce za cel teden tako zaposlene z nujnimi deli takih naročnikov, ki so boljše plačniki kakor mi in bi čakanje na tabelo zakasnilo Vestnik za 10 dni. Op. Uredn.)



## Vprašanja in odgovori.

**Zakaj SKSZ ne da društvom nobenih navodil, kako naj postopajo glede osamosvojitve orlovskih odsekov?** Zato ker v tej kočljivi, dalekosežni zadevi prepušča odbor odločitev občnemu zboru 15. novembra. Dokler je velik del Orlov včlanjenih tudi v društvu in tu pomagajo delati, se spodobi, da društvo tudi osamosvojenemu Orlu vzajemno pomaga (prostor, orodje itd. pusti v uporabi po prejšnjih pogojih). Če bi kje odrekli vsako sodelovanje ali izstopili kot člani, naj temu primerno postopa društveni odbor, kakor napram drugim društvom istih načel krščanskega socializma. Zdravi čut družinske vzajemnosti in socialne pravičnosti mora prevladati na obeh straneh. Društva, v katerih razen Orlov nihče nič ne dela, brez škode lahko prenehajo, če ne marajo delati.

**Kdaj dobimo knjižničarji kakšna navodila za poslovanje?** Izdeluje se Poslovník, Vestnik objavlja knjige, primerne za naše knjižnice, v tej ali eni prihodnjih številkih pa objavimo zaželjena navodila z vzorci potrebnih tiskovin, ki so v rabi centralne knjižnice. Če se izrazi dosti društev, da bi naročila zase te tiskovine, jih bo SKSZ založila.

**Predavatelja pošlje SKSZ le tja, kjer sami ne morejo bližje nikogar dobiti, ker potovanje stane in tudi gg. predavateljev ni mnogo na razpolago.**

**Koliko stane skioptikon?** Iz Dunaja je mogoče dobiti v Ljubljano nov, moderno izpopolnjen skioptikon za ca. 5000 Din. Uporabljiva je električna, karbidna in špiritova luč. Diapozitive (slike na steklu, ki jih skioptikon meče na platno pred gledalci močno povečane) posoja SKSZ, ki bo svojo zbirko serij (skupin slik za predavanje o enem predmetu) sčasom znatno pomnožila. — Star skioptikon prodaja Prosvetno društvo v Šiški (frančiškanski samostan), kinoaparat društvo

»Kranjc«. Za nakup pa iščeta skioptikon prosvetni društvi Dol pri Ljubljani in Velike Lašče na Dolenjskem.

**Zakaj hočemo dobiti od društev statistiko o gospodinjstvih tečajih?** Kmetijska družba bo izdala knjigo o 25. letnici svoje gospodinske šole. Če ji ne bomo mogli dati podatkov o tečajih, ki so jih naša društva priredila ali naročila, bo to delo naše organizacije prezrto v našo škodo. Zato ponovno pravimo: poročajte nam!

**Zakaj vedno beračimo?** Res tudi beračimo, ker bi drugače brez podpor ne mogli niti obstati, še manj pa kaj delati. Izdatkov ima zveza mesečno navadno 3 do 4 tisoč Din. Od društev bi dobila za 6 tednov v letu od članarine (1250 Din) in za 6 mesecev v letu od 10% čistega dobička od prireditev (sklep občnega zbora Zveze!) — če bi vsi vse to res plačevali, 4 in pol meseca bi morala živeti od podpor, ki jih naberači. Ker pa je vzlic dvakratni tirjatvi in večkratnim opominom v časopisju letos plačalo članarino šele 25% kranjskih društev, štajerska pa centralni zvezi sploh ničesar ne plačujejo (ampak le svojim okrožjem v Celju in Mariboru) in je od prireditev le par društev malenkostne zneske poslalo — vse skupaj, kar bi nam društva morala plačati, ne preživi Zveze niti en mesec v letu. Če toraj tirjamo društva za članarino, Spominski list (plačalo ga je doslej 24% prejemnikov!) in desetino dobička od prireditev, ne beračimo, ampak le svoje zahtevamo. Če hočete Zvezo, če nečete razpada naše prosvetne organizacije sploh, začnite (brez drugih opominov) plačevati, kar ste dolžni! Storite to še pred občnim zborom SKSZ, da vas ne bo treba tam omenjati med imeni zanikarnih dolžnikov! 5 let je od vojske, čas je, da tudi v SKSZ in njena društva pride red in disciplina, ali pa jo razpustimo!

Uprava: pisarna SKSZ Ljubljana, Ljudski dom II. Odg. ur. Jernej Hafner, Sv. Petra c. 80.

Tisk Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani.